DARGINLIK VE KÜSKÜNLÜK

- **وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ**
- ***Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı yapışın; parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız.***[1]

---

[1] Al-i İmran, 103.

- وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

- ***"Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine saldırırsa, Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın (mücedele edin). Eğer dönerse artık aralarını adaletle düzeltin ve (her işte) adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, âdil davrananları sever.***

- إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- ***Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'tan korkun ki, size rahmet edilsin."*** [2]

******

- وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

- ***"Allah'a ve peygamberine itaat edin; çekişmeyin, yoksa korkuya kapılır başarısızlığa düşersiniz ve gücünüz gider…"*** [3]

---

[2] Hucurat, 49/9-10.
[3] Enfal, 8/46.

Sevgi ve Düşmanlıkta Ölçülü Olmak

- Rasulullah buyurdu ki:

- أَحْبِبْ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ يَوْمًا مَا، وَأَبْغِضْ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا

- *Dostunu severken ölçülü sev, günün birinde düşmanın olabilir. Düşmanına da buğzunu ölçülü yap, günün birinde dostun olabilir.*[4]

[4] Tirmizi.

Kötülük Yapana İyilikle Karşılık Vermek

- وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ (34)

- ***İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde önle. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur.[5]***

---

[5] Fussilet, 34.

- Rasulullah buyurdular ki:
- صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَأَحْسِنْ إلَى مَنْ أَسَاءَ إلَيْكَ وَقُلِ الحَقَّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ
- *"Sana gelmeyene git, sana kötülük yapana iyilik yap, aleyhine de olsa doğruyu söyle."*[6]

---

[6] Suyuti, C. Sağir.

Allah İçin Birbirini Sevmek:

- Peygamberimiz Efendimiz şöyle buyuruyor:
- إِنَّ اللهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: «أَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي، الْيَوْمَ أُظِلُّهُمْ فِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي»
- *“Allah kıyamet günü şöyle buyurur: Benim için birbirini sevenler nerede? Başka hiçbir gölgenin bulunmadığı şu gün, onları kendi gölgemin altına alacağım.”*[7]

[7] Müslim.

- Rasulullah buyurdular ki:
- **«إِنَّ لِلَّهِ جُلَسَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ، وَكِلْتَا يَدَيِ اللهِ يَمِينٌ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ، وُجُوهُهُمْ مِنْ نُورٍ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ، وَلَا صِدِّيقِينَ»**
- **قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ , مَنْ هُمْ؟**
- **قَالَ: «الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِ اللهِ تَعَالَى»**
- *"Kıyamet günü Allah'ın yanında arşın sağında nurdan minberler üzerinde oturanlar vardır. Onlar Peygamber, şehid veya sıddık olmadıkları halde yüzleri nurdandır"*
- Denildi ki: "Ey Allah'ın Rasulü! Onlar kimlerdir?"
- Rasulullah buyurdular ki:
- *"Allahu Teala hakkı için birbirlerini sevenlerdir."*[8]

---

[8] Taberani, M. Kebir.

Dargınlıktan Kaçınmak:

- وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

- ***Rahmân'ın (has) kulları onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında (incitmeksizin) "Selam!" derler (geçerler);[9]***

******

- خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

- ***(Resûlüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.[10]***

---

[9] Furkan, 63.
[10] Araf, 7/199

- Ali b. Hüseyin anlatıyor:
- "Ulu Allah gelmiş geçmiş bütün insanları mahşerde topladığı zaman "Fazilet sahipleri nerede?" diyen bir ses duyulur. Bu çağrı üzerine bir kısım insan başları ayağa kalkarak cennete doğru yürümeye başlarlar. Bunun üzerine melekler önlerine çıkarak: "Nereye gitmek istiyorsunuz?" diye sorarlar. Onlar da "Cennete gitmek istiyoruz." derler. Melekler kendilerine "Hesaptan önce mi sonra mı?" diye sorunca, onlar: "Evet, hesaptan önce." diye cevap verirler. Melekler kendilerine: "Siz kimsiniz?" diye sorunca "Biz fazilet sahipleriyiz." diye cevap verirler. Melekler kendilerine "Dünyadaki faziletiniz ne idi?" diye sorunca **"Bize karşı yapılan cahillikleri olgunlukla karşılar, bize kötülük edenlerin kusurlarını affederdik."** diye cevap verirler. Bunun üzerine melekler kendilerine: "Haydi cennete giriniz. İyi amel işleyenlerin mükâfatı ne güzeldir." derler.
- Arkasından aynı ses: "Sabırlılar nerede?" diye seslenir. Bu çağrı üzerine bir takım insanlar ayağa kalkarak cennete doğru yürümeye başlarlar.

Melekler onlara nereye gitmek istediklerini sordukları zaman: "Cennete gitmek istiyoruz." derler. Melekler onlara: "Hesaplaşmadan önce mi?" diye sorduklarında "Evet" derler. Melekler onlara kim olduklarını sorunca: "Biz sabırlılarız." derler. Melekler kendilerine neye karşı sabretmiş olduklarını sorunca, **"Kendimizi ibadet etmeye ve günahlardan uzak durmaya sabırla zorladık."** diye cevap verirler. Bunun üzerine melekler kendilerine: "Haydi cennete giriniz, iyi amel işleyenlerin mükâfatı ne güzeldir." derler.

- Arkasından aynı ses "Dünyada iken Allah'ın komşuları olanlar nerede?" diye seslenir. Bu çağrı üzerine bir takım kimseler ayağa kalkarak cennete doğru yürümeye başlarlar. Melekler onlara nereye gitmek istediklerini sorunca "cennete gitmek istiyoruz." derler. Melekler onlara: "Hesaplaşmadan önce mi?" diye sorunca "Evet." derler. Melekler onlara kim olduklarını sorunca "Biz yeryüzünde Allah'ın dostlarıyız." diye cevap verirler. Melekler kendilerine "Allah'a nasıl komşu olmuştunuz?" diye sorunca, **"Bizler dünyadayken Allah**

için birbirimizi seviyor, Allah için birbirimize ikram ediyor ve Allah için birbirimizi ziyaret ediyorduk.” diye cevap verirler. Bunun üzerine melekler onlara “Haydi, cennete giriniz, iyi amel işleyenlerin mükâfatı ne güzeldir.” derler.

- Rasulullah buyurdular ki:
- «لاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ»
- *"Birbirinizle ilginizi kesmeyiniz, sırt dönmeyiniz, kin tutmayınız ve haset etmeyiniz. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olunuz. Bir müslümanın, din kardeşini üç günden fazla terk edip küs durması helal değildir"*[11]

[11] Buhari.

- Rasulullah buyurdular ki:

- لاَ يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ: فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلاَمِ

- *"Bir kişinin kardeşini üç günden fazla terk edip küs durması helâl değildir. İki müslüman karşılaşırlar biri bir tarafa, öteki öbür tarafa döner. Halbuki bu iki mü'minin hayırlısı önce selâm vermeye başlayandır."*[12]

---

[12] Buhari.

- Rasulullah buyurdular ki:

- لاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ فَوْقَ ثَلاَثٍ، فَإِنَّهُمَا نَاكِبَانِ عَنِ الْحَقِّ مَا دَامَا عَلَى صُرَامِهِمَا، وَإِنَّ أَوَّلَهُمَا فَيْئًا يَكُونُ سَبْقُهُ إِلَى الْفَيْءِ كَفَّارَةً لَهُ، وَإِنْ سَلَّمَ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ، وَلَمْ يَقْبَلْ سَلاَمَهُ رَدَّتْ عَلَيْهِ الْمَلاَئِكَةُ، فَإِنْ مَاتَا عَلَى صُرَامِهِمَا لَمْ يَدْخُلاَ الْجَنَّةَ جَمِيعًا أَبَدًا

- *“Bir müslümanın üç günden fazla küs durmak helal olmaz. Çünkü onlar küslüklerine devam ettikleri sürece haktan yüz çevirmişlerdir. Hangisi barışmak için ilk girişimde bulunursa onun günahları affolunur. Eğer o selam verir de arkadaşı ona cevap vermezse selamını kabul etmezse onun selamını melekler alır. Eğer küs olarak ölürlerse asla birlikte cennete giremezler.”*[13]

---

[13] Şuabu’l-İman.

- Rasulullah buyurdular ki:
- تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ فِي كُلِّ يَوْمِ خَمِيسٍ وَاثْنَيْنِ، فَيَغْفِرُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ، لِكُلِّ امْرِئٍ لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا، إِلَّا امْرَأً كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ، فَيُقَالُ: ارْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا، ارْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا
- *“Her Pazartesi ve Perşembe günü ameller Allah’a* arz olunur. *Din kardeşi ile arasında düşmanlık bulunan kişi dışında Allah’a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. (Meleklere) siz şu iki kişiyi birbiriyle barışıncaya kadar tehir edin, buyurulur.”*[14]

---

[14] Müslim

- Enes b. Malik’in rivayet ettiğine göre Peygamberimiz şöyle buyuruyor:
- “Şu beş kimsenin kıldığı namaz kabul edilmez:
- 1-) Kocası kendisine dargın olan kadın
- 2-) Efendisinin yanından kaçan köle
- **3-) Müslüman kardeşi ile üç günden fazla dargın kalan kimse**
- 4-) Devamlı içki içen kimse
- 5-) Kendisinden hoşlanmayan bir cemaate namaz kıldıran imam”

Dargınları Barıştırmanın Önemi:

- Sehl b. Sa’d anlatıyor:
- أَنَّ أَهْلَ قُبَاءٍ اقْتَتَلُوا حَتَّى تَرَامَوْا بِالحِجَارَةِ، فَأُخْبِرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذَلِكَ، فَقَالَ: «اذْهَبُوا بِنَا نُصْلِحُ بَيْنَهُمْ»
- Kuba halkı döğüşmüş, hatta birbirlerini taşlamışlardı. Bunu haber alan Peygamber efendimiz, ashabına: "*Haydi bizimle geliniz de onların aralarını düzeltelim*," teklifinde bulunmuş ve Kuba'ya gitmişti.[15]

[15] Buhari.

- Rasulullah buyurdular ki:
- لَيْسَ الكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، فَيَنْمِي خَيْرًا، أَوْ يَقُولُ خَيْرًا
- *"Halkın arasını düzelten ve bunun için hayır niyetiyle söz ulaştıran veya hayır maksadıyla yalan söyleyen, yalancı sayılmaz''*[16]

******

- Rasulullah buyurdular ki:
- أَفْضَلَ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ

''Sadakanın en fazîletlisi, dargınların arasını bulup düzeltmektir .''[17]

---

[16] Buhari.
[17] Taberani, M. Kebir.

- Rasulullah buyurdular ki:
- «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلَ مِنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟»
- *Size Oruç, Namaz ve Sadakadan daha faziletli bir ameli söyleyeyim mi?*
- قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ
- Sahabeler: "Evet, Ya Rasûlallâh!" dediler.
- قَالَ: «إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ، وَفَسَادُ ذَاتِ الْبَيْنِ الْحَالِقَةُ»
- *"İki kişi arasını bulmak ve düzeltmektir. Çünkü ara bozukluğu (dini kökünden) kazıyıcıdır"*[18]

---

[18] Ebu Davud.

- Ebu Umame diyor ki: “Bir mil yürü, bir hastayı ziyaret et. İki mil yürü, Allah için sevdiğin bir Müslüman kardeşini ziyaret et. Üç mil yürü ve iki dargını barıştır.”

******

- Enes b. Malik’in belirttiğine göre iki dargını barıştırana Allah söylediği her söz için bir köle azad etmiş gibi sevap verir.

Kişilerin Arasında Bozgunculuk Yapmanın Kötülüğü:

- Sahabelerden birinin belirttiğine göre "Aşağıdaki sekiz şeyi yapamayanlar, şu sekiz şeyi yapmalıdırlar:
    1- Kim gece uyurken nafile namaz kılmanın sevabını kazanmak isterse gündüz günah işlememelidir.
    2- Yiyip içerken nafile oruç tutma sevabını kazanmak isteyen kimse, dilini tutmalıdır.
    3- Âlimlerin faziletine ermek isteyen kimse kendini düşünmeye vermelidir.
    4- Evinde otururken mücahitlerin ve savaşçıların derecesine ermek isteyen kimse şeytana karşı mücadele vermelidir.
    5- Sadaka vermenin sevabına ermek istediği halde veremeyen kimse insanlara bildiklerini öğretmelidir.
    6- Hacı olmanın sevabının kazanmak istediği halde buna gücü yetmeyen kimse Cuma namazına devam etmelidir.

7- **Kendilerini ibadete verenlerin (abidlerin) sevabını elde etmek isteyenler halk arasında kin ve düşmanlık tohumu ekmekten kaçınmalı, tersine dargınları barıştırmalıdır.**
8- Seçkin velilerin derecesine ermek isteyen kimse elini vicdanına koymalı ve kendisi için ne istiyorsa Müslüman kardeşi için de aynı şeyi istemelidir.”